

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi, megyei és községi érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Tompa Mihály-utca 10. sz.

Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előzetesek, hirdetés, nyiltér és egyéb felszólalás.

Telefon-szám: 52.

Telefon-szám: 52.

Felolós szerkesztő:

GÁL ISTVÁN.

Kiadó laptalajdonos:

ID. RÁBELY MIKLÓS.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 10 korona. Félévre . . . 5 korona.

Vármegyei körjegyzőknek, tanítóknak és községi elő-

járóságoknak egész évre 8 korona.

Egyes szám ára: 20 fillér.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor térfogata 20 fillér.

Nyiltér sora 50 fillér.

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.

A kiadóhivatal hirdetését és nyiltéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

A Serényi programbeszède

országos jelentőségű politikai eseménynyé nőtte ki magát, s a mosolygó, kedves Putnok felé egy a politikának mindig szívesen élő ország meleg érdeklődéssel tekintett az elmúlt vasárnapon.

A politika nekünk tiltott mesgyéje helyett csak a száraz keretek megrajzolására terjeszkedhetünk ki s csak annak az általános és szivekből fakadó hangulatnak adhatunk kifejezést, mely a kereskedelemügyi miniszter magas és illusztris alakját e napon szeretettel övezte körül.

És csak az öröm hangjait pengethetjük abból az alkalomból, hogy a putnoki kastély kinőtt a vármegye határai közül és a putnoki kastély ma a jövő Magyarország képe felé mutatott erőteljes színekkel, akarattal edzett, munkabíró kezekkel.

Putnoky Móríciz főispánná történt kinevezése folytán megüresedett putnoki kerületi mandátum egyetlen jelöltje gróf Serényi Béla az elmúlt vasárnap, a múlt hó 29 én tartotta programbeszédét Putnokon. Előzőleg bejárta autón kerületét Putnoky Móríciz kíséretében. Amerre mentek meleg és szíves szeretet fogadta és autóját sok helyen virágeső borította.

A programbeszédre nagyszámu választópólgár és a vármegye politikai életének sok notabilitása sereglett össze Putnokon. Az országos előkelőségek közül ott voltak a következő volt munkapárti képviselők: báró Kazy József, Hantos Elemér, Jaross Vilmos, Csuzy Pál és Ossainack András. Ott voltak még Windischgrätz Lajos herczeg, Szentiványi Árpád, Putnoky Móríciz, Kubinyi Géza, báró Ragályi-Balassa Ferencz, Szentiványi József és igen sokan a vezető szerepet játszó megyei egyéniségek közül.

A programbeszéd lefolyását a fővárosi lapok bőségesen pertraktálták.

Hönsch Ede nyug. bányatanácsos megnyitója után Serényi Béla gróf mondotta el tartalmas és korszakot jelentő beszédét, mely után Windischgrätz Lajos herczeg, Szentiványi Árpád, Kubinyi Géza és Juhász László mondtak beszédeket.

A beszéd után az ovoda udvarában gyűltek össze a választópólgárok s itt fehér asztalok mellett élvezték a gróf szíves vendégszeretetét. Itt is több beszéd hangzott el s ezt az alkalmat használta fel arra Putnoky Móríciz, hogy választókerületétől személyesen és meleg szavakkal vegyen búcsút.

Este a putnoki fürdőben a gróf és vendégei tiszteletére hangverseny volt, melynek 1400 koronát meghaladó tiszta jövedelme a putnoki vörös kereszt főkegylet céljaira fordították. A hangversenyen szerepeltek a helyi műkedvelőkön kívül Báthory Nándorné, Farkas Antal operanékes, Hoffmann Richard zongoraművész, dr. Moyses Andor zeneszerző és Gál István laptalajdonos szerkesztője is.

A hangverseny után táncz volt és Serényi Béla gróf kíséretével éjfélig együtt volt és mulatott a választópólgáraival.

Serényi Béla grófnál.

Öt óra felé járhatott az idő, amikor Serényi kedves mozdulattal karonkapta Kazy bárót, a volt kevenez államtitkárát és kart a karban, megindult a diszes menet — a választók táborától — a kastélyba.

Dertis, jókedv uralkodott az egész társaságban és a pártok a politikai kérdésekkel kapcsolatban, nem tudtak eléggé csodálkozni a gömöri pórnép nagy intelligenciáján.

Windischgrätz herczeg, a legbájosabb nagy ur, egész elálmélkodással diskurált Putnok magyarjairól és a szimpátikus fumei Ossainack képviselő annyira el volt ragadtatva, hogy folyton csak erről beszélt. És a többi urak is mind igen nyilvánították tetszésüket, Hantos Elemér is, aki egyébként az újságíróknak szolgáltatót társaságot.

Intim és meleg volt a légkör, az új eszmék érett harcossai igen meg voltak elégedve a sikerrel — egymással is. A győzelem diadalmamora fűtötte az agyat; az ötletek csak úgy pattogtak és sziporkáztak a szellem. Az emberek hihetetlenül jók voltak egymáshoz, gyöngédek, finomak és szelidek, mintha a nagy forgatagból néhány fertály órára minden kikapcsolódott volna.

A kegyelmes ur dohányzószobájának bűvös varázsát mindenki illedelmesen respektálta és a hűv, az eszmék és idők kalorikus hőemelkedése a simogató millió bájaiban 0 fokra redukáltatott.

A vélemények azért kifejezésre jutnak s talán a mi a szíven, az a szájon is; de egészen más formában, mint ahogy a politikai társalgóban az már egyáltalán szokás. Az előkelő urak nagy része csak csöndesen bólongat s még flegmatikusan fölényes ritka elegáns Szentiványi-rokon sem vet közbe egyetlen provokáló szót sem. Csak Putnoky Móríciz, az új gömöri főispán helyesel fennhangon szüntelen az excellenziásnak.

És amikor a társaság kivonul a pálmák zöld terraszára, hogy délutáni kávéját elfogyassza, akkor sem változik a hangulat, de inkább kedves, ahogy Serényi vendégeit kiszolgálja. Sorra ő csinálja meg kávékat, ő rakja be a cukrot számunkra, megkavarja és szeretetreméltóan osztja szét, mindenkinek a magáét.

A fiatal gróf ur is serényen, őszinte vendégszeretettel van segítségére jó atyjának. Ő is

beleszól a politikai vitákba, érdeklődik személyek és nevek iránt, társadalmi hitvallásokról kérdezősködik és képzeleti határozottan széles skálájuk.

Nagyon finom és kellemes dolog, amikor apa és fiu folytatnak eszmecserét és megható, hogy a kegyelmes ur milyen gyöngéd türelemmel van fia rendelkezésére.

Az uzsonna után sétára visz a kastélyba az ifju Serényi; megmutatja a régi vár minden érdekességét, nevezetességét, elárulja a titkokat, elragadtatással mesél az őseiről és kenetteljes hangon, illő tisztelettel referál a sirba szállott nagy Serényiekről.

Régi a család; híres, de romantikus a kastély multja is. A családi levéltár nincsen itt, de a XVII század végén felfedezték Dominicus Franciscus Calin de Marienberget („Gloria Fanna Familiae Serényi“ Liucii 1688.), ki a családfát egy lengyel térfiug vitte s aki 1965-ben megkeresztelkedve kapta volna a Serenus nevet!

Ott van a gróf dolgozószobájában a család-fa; a falakon sűrűn egymás mellett lógnak a nagy ősök, a kiváló elődök portréi, kiknél pompásan kifejezésre jut a heroikus stil. Mindannyian igazi történeti alakok, arcukon az értelem, az erély, a lelkiismeret, a nemesség és becsület hamisíthatatlan megnyilatkozásával. — Külsőségeiben a renaissance jelmeze: fodrok, himzett gallérok, menték vagy a biedermaier érdekes szép formáságai elevenednek meg. A várak, a koszorúk, a fegyverzetek, tegezsek, szobrok, ezüst álarczok, a himzések és csipkék csoportjában pedig az élesen feszülő testek békés és csodálatos harmóniát adnak az egész kastélynak.

A nagyszerű portrék közül különösen nagyértékű a Comes Farkas Serényi — kis Serényi és az Anna Borborra Comtesse Serényi nata Baronesse de Orley vásznak, kiktől a Serényiek a putnoki kuriát örökölték. Mind a két kép elsőrangú műremek; a művészet csodálatos produkciói.

A dolgozó szobában van a Serényiek czi-mere: függőlegesen kétfelé osztott pajzs, a jobb-oldali ezüst udvarban arany koronás két kigyó csavarformában; a baloldali kék udvarban, ezüst kékkel rézsutosan csikolt pólya; fölötté jobbra néző ezüst ló ugró helyzetben.

A kastély többi termei is mind igen szépek és érdekesek; a mult és jelen minden változatosága gazdagon van képviselve itt. A barokk és rokokóstil az ampire korszak mind-mind gyors egymásutánban váltják egymást és a különféle tárgyak elhelyezése finom ízlést, művészi érzéket hirdet!

Az egész lakosztály, a vendégtermek is igen barátságosak és a butorok elhelyezése is egy rendkívül csiszolt érzék benyomását keltik.

Hihetetlenül nagy itt az ősök megbecsülése és a patinás, ezerszép mult minden emléke drága családi ereklye. Vadnai Béla.

Putnoky Móricz főispán beiktatása.

(A vármegye rendkívüli közgyűlése.)

A főispáni instellációs közgyűlés napját kitűző rendkívüli megyegyűlés a múlt hó 30-án, hétfőn volt dr. Fornet Gyula alispán elnöklete alatt.

Az ülés megnyitása után dr. Söldos Béla főjegyző felolvasta Lukács Géza felmentését és az új főispán kinevezését tartalmazó miniszteri leiratot s ennek utána Szentiványi Árpád állott fel szólásra.

— Most van alkalom reá — mondotta — hogy kövecsesi Lukács Gézától, aki 35 éven át hűségesen és szeretettel szolgálta a vármegyét, elbucúzzunk. Indítványozza, hogy emléke és érdemei iktattassanak jegyzőkönyvbe és őt tartanak meg szívünkben s arra kérjük, hogy tanácsait ne vonja meg e vármegye közönségétől.

A közgyűlés egyhangú lelkesedéssel fogadta el az indítványt.

Azután az alispán indítványára elhatározta a közgyűlés, hogy a főispáni installálást

augusztus hó 8-án

tartják meg a háborus viszonyokhoz mért egy szerű keretek között.

Az ünnepségek rendezésére dr. Söldos Béla vármegyei főjegyző elnöklete alatt Gál István, Meskó Barna és dr. Fekete Tiborból álló bizottságot küldtek ki s elhatározták, hogy a közgyűlésen a törvényhatóság nevében dr. Söldos Béla főjegyző fogja üdvözölni az új főispánt.

Ezután a gyűlésnek vége volt.

*

Az ünnepély sorrendjét a rendező bizottság így állapította meg:

1. A beiktató diszközgyűlés Rimaszombatban a vármegyei székház nagytermében folyó évi augusztus hó 8-án délelőtt 10 órakor veszi kezdetét. (Öltözék lehetőleg diszmagyar.)

2. Az alispán a közgyűlést megnyitván, intézkedik a küldöttség megalakításáról, mely a kinevezett főispánt a diszközgyűlésre meghívja.

3. A főispán eskütétele.

4. A hivatali eskü letétele után a vármegye közönsége nevében Dr. Söldos Béla vármegyei főjegyző üdvözlí s a új főispán székhelyre beszéde következik, melyet követőleg a közgyűlés véget ér.

5. Közgyűlés után fogadja főispán a jelentkező hatóságok, testületek és küldöttségek üdvözlését; a küldöttségek Dr. Fekete Tibor főispáni titkár által vétetnek előjegyzésbe.

TÁRCZA.

A mi szerelmünk.

Fehér rózsza a szerelmünk.
A szívében aranypor van.
Ha felszáll a levegőbe,
Finom felhő lesz belőle.

Piros rózsza a szerelmünk.
A szívében gyémántpor van.
Ha felszáll a levegőbe,
Finom fátyol lesz belőle.

Drága-kő a mi szerelmünk.
Mely ott fénylik homlokunkon,
S ezerszínű selyemszálak,
Fűzik össze koronának.

Ezüstfelhő a szerelmünk.
Mely ráül a hegytetőkre,
S csillogó gyöngyöket perget
A zöldelő mezőre.

Igaz gyöngy a mi szerelmünk.
A tenger mélyéről hozva.
A boldogság fényugarát
Szíveinkbe belélopta.

Naponkint a mennybe szálló
Imádság a mi szerelmünk.
Meggőszönve az Istennek,
Hogy egymásra így ráleltünk.

Doktor Dezső.

Hírek a gömöri közéletmezés és közellátás világából.

A terményvásárlási rendelet végrehajtási utasítása megjelent s abból legfőképen az a rész érdekelheti közönségünket, mely a jövő évi lisztmennyiség bevásárlására vonatkozik. A termény vásárlása csak a saját háztartási szükségletre és csakis az előjáróság által kiállított igazolvány alapján történhetik. Mások ellátásával üzletszerűen foglalkozó intézmények (vendéglősök, czukrászok stb.) a bevásárlást nem eszközölhetik, de oly intézmények, melyek nem üzleti haszonszerzés, de ápoltság, nevelteik stb. ellátására szükségnek gabonát, vásárlási igazolványt kaphatnak. Ilyenek tehát a rendházak, nevelőintézetek, kórházak stb. — Az ellátatlan lakosság az átvételi bizottságok működése előtt is vásárolhat a részére kiadandó és egy névszerint kijelölt termelőre kiállított igazolvány alapján. Különös gondot kell fordítani e tekintetben arra, hogy lehetőleg a községbeli kis termelők jelöltessenek ki a vásárlásra, ne pedig a nagy gazdaságok. A vásárolt termény az előjáróság kiküldöttjének jelenlétében vendő át. Az átvételi bizottság működésének megkezdése után csakis a bizottság útján lehet vásárolni. A vásárlás csakis a lakóhelyen van megengedve, a körzetkiterjesztést az alispán előterjesztésére az Országos Közéletmezési Hivatal elnöke eszközölheti. Az ellátás lehetőleg a községek útján szervezendő és a községek azon ellátatlanok részére, akik egy évi szükségletüket egyszerre bevásárolni nem tudják, a szükséges mennyiséget bevásárolhatják és elraktározhatják. — A rendelkezések ezek a legfontosabb intézkedései. — A végrehajtást és különösen a körlet kiterjesztést illetőleg szükséges módoszatok megtárgyalása végett Dr. Söldos Béla vármegyei főjegyző az elmúlt héten a fővárosban tartózkodott s a tőle nyert információk alapján ezeket közölhetjük:

— A törvényhatóság lisztellátásának legégetőbb kérdése a vásárlási körzetek beosztása és megalakítása ügyében tárgyaltam az Országos Közéletmezési Hivattal — mondotta a vármegyei főjegyző — s erre nézve az alispán ur részéről pozitív tervet terjesztettem elő. A terv teljesen azonos mint az elmúlt esztendőben volt s meg van a reményünk ahhoz, hogy az Országos Közéletmezési Hivatal Elnöke elfogadja előterjesztésünket. Erre vonatkozólag rövid időn — állítólag három napon — belül intézkedést tesz a közéletmezési hivatal, úgy hogy a jövő hét elején a hatóságok útján mindenki tájékoz-

ANYÁK.

(A háboru legendáiból.)

Bucsut venni szívetrepestő fájdalommal és mégis nyugalmat színlő halovány mosolygással forró bucsucsókat nyomni délczeg, életvidáman katonáifju ajkára és úgy érezni, mintha annak a csóknak a tüzevel talán egy életre kihült alélek minden melegsége, görcsös szoritással átölelni a távozni készülő gyermeket s a meggyötrött szíven átvillanó sejdítés hóhérkinzásában csak egy percig is arra gondolni: hogy talán soha többé?

Állani homályos könnyek fátyolától elborult, hajnali didergéstől, lelki borzongástól sötét pályaudvarok csarnokában, látni messze távolba vesző dértől csillogó fehér simpárokat, amelyeken az ifjúság, az öröm, a reménység, minden boldogság készül tovagördülni nagy ismeretlen éjszakákba... hallani a lassu zakatolással meginduló vonat fújtató lihegését, sikoltó fűttszót, mintha csak a lélek visszafojtott remegésének tovább vissza nem szorítható sikoltása hördülne föl még egy pillanatra látni a vasuti kocsik ablakában azt az édes ifju arcot, amelynek hamva esztendőnk reménykedő könnyöntözésének fakadása, fehér kendőt lobogtatni és hallani még egyszer a bucsuszt azon a kedves hangon: „Isten veled édes anyám!” érezni, hogy elájul a lélek s azután hazatámolyogni...

Hazamenni üressé vált kicsiny lakásba, az ablakokon a fehér csipkefüggönyök elvesztették a mosolygásukat, a falon függő kedvesek képei olyan bágyadtan szomorúak lettek, az órák, a percek olyan lassan telnek, a falóra kongása olyan komor, olyan kinosan veri fel a csöndet,

talva lesz arról, hogy hol szerezheti be gabona-szükségletét.

*

Háborus kihágások büntetései.

A belügyminiszter ítélete: Lóczi Lászlóné Sajókirályi, buza maximális árának áthágásaért 3 nap és 50 kor. pénzbüntetés.

Az alispán ítéletei: Jakobei Jánosné Szabados, terményeltitkolásért 5 nap és 300 kor. — Balcsó János Nagyszabos, ugyanezért 8 nap és 200 kor. — Gyuricsik János Kabecz Nagyszabos ugyanezért 8 nap és 200 kor. — Dr. Daxner Sámuelné Tiszolcz, tej árának be nem tartása 20 kor. — Benyo Márton Klenőcz zab jogosulatlan és maximális áron felüli árusításaért 60 korona pénzbüntetés. — Suták Jánosné Rozsnyó, jogosulatlan gabonavásárlás, készlet eltitkolás és jogosulatlan hatósági lisztellátás igénybevételeért 10 nap és 300 korona pénzbüntetés.

Rimaszombati rendőrkapitány ítéletei: Éliás Jánosné Rimaszombat, őrlési tanusítvány nélküli őrltetésért 1 nap és 40 kor. — özv. Hajdusik Andrásné Rimaszombat, szállására fogadott egyének bejelentésének elmulasztásaért 1 nap és 20 kor. — Mester Jánosné Rimaszombat zöldsnemű árdrágításaért 40 kor. — Márkus Samuné Rimaszombat, hústalan nap be nem tartása miatt 200 korona pénzbüntetés.

*

A kicsépeit termények felhasználása.

A termérendelet végrehajtási utasítása szerint ha az az eset áll elő, hogy a cséplés kezdete és a gabona átvétele között oly időköz lenne, mely alatt a termelőnél már beáll annak a szüksége, hogy házi vagy gazdasági szükségletére gabonát felhasználhasson, úgy a termelő jogosítva van ezen szükségletére a rendelet szerinti mennyiséget igénybe venni. Ezt az alispán a szükséghez képest a községi előjáróságok közbenjöttével kötheti. Természetes, hogy ezen mennyiségre vonatkozólag az őrlési tanusítvány kiadandó.

Az új burgonya ára augusztus hó elsejétől kezdve az Országos Közéletmezési Hivatal elnökének legutolsó rendelete szerint métermázsánként 40 korona.

*

Maximálták a zöldsnégeket. A zöldsneguzsora kiváltotta a háborus gazdasági intézkedések egyik végső periódusát: a maximálást. A szerdai hivatalos lap közli az augusztus hó elsejétől kezdve a további intézkedésig érvényes árakat, melyek nagybani eladásnál száz kilonként a következők:

a kanári madár trillázása a kalitkában olyan óvatosan halk most.

Ájultan küzdeni a reménységgel és csüggedéssel s élni, tovább élni, mint vizpatak partja mellől leszakasztott virágnak a cserépben: úgy élni tovább a léleknek hervadozva, hajladozva, új reménység harmatjára várva, epedve szomjasan, tikkadtan, lihegve...

Mosolyt, büszkeséget, hitet, erőt kényszeríteni az arcvonásokra, mint gyöngye gyermek erőtlen tagjaira pánczélnak aczélfát s azután az összegyűlt könnyek lángfolyamát olyan hév lüktetéssel érezni a szíven, hogy gátakat tör az áradat; s leborulni az asztal fölé egyedül, egyedül, senkitől szánó részvétellel meg nem sajnáltatva és sirni, sirni olyan önfeladten, olyan véget nem érően, panaszos keserűséggel...

Ködös novemberi alkonyatban merengve, Nióbe dermedtségben ülni, őszi estékbe bámulni, az ablak alatti leveletlen akácok tar gallyainak zizzenésében tovatűnt almokról fájó meséket hallgatni s amint az alkonyati szélben hajladozó ágak az ablaküveghez ütődnek, mintha kopognának az ablakon s valaki, valaki, akit úgy szeretünk, édes anyja szívére akarna borulni, aki vár reá, vár reá, oly nagyon vár reá, multakat látni, egy fiatal anya szép szomorú bölcsődalát dudolgatni a lélek mélyén, kicsiny aranyhaju gyermek ágya fölé hajolni, lesni az álom mosolygását édes szemlein, riadtan figyelni nyugtalan fölrebbenését: hátha beteg? hátha lázalom ólálkodik az ágya között? újra virasztani a betegségben, virasztani fáradtság nélkül hajnalig, újra fölnevelni a szív vérével, reménykedni érte, sirni miatta, boldognak lenni benne, érte, véle az életben, — látni, megérni

Tök, főző	50 K
Nyári káposzta	65 K
Kelkáposzta	70 K
Zöldbab és viaszbab, hüvelyes	100 K
Kalaráb, szokás szerinti levéllel	100 K
Paradicsom (ujdonság)	100 K
Vöröshagyma	120 K
Fokhagyma	240 K
Ugorka, salátának	50 K
Ugorka, kovászosnak	60 K
Ugorka, ecetbe	70 K
Gyöngye, csöves asztali tengeri 100 db	12 K
Zöld paprika apró 100 db	5 K
Zöld paprika nagy tölteni való 100 db	10 K
Alma, nyári: fajalma I.	140 K
" " " II.	120 K
" " kevert	80 K
" " hullott	40 K
Körte, nyári: fajkörte I.	150 K
" " " II.	125 K
" " hullott	40 K
Szilva, vörös és egyéb nyári fajták 40—80 K	
Ringló	100—140 K

A nagykereskedelmi árak legfeljebb 10%-kal léphetik túl ezeket az árakat, míg a fogyasztók részére a helyi hatóságok állapítják meg a legmagasabb árakat, ezek azonban legfeljebb 40%-al lehetnek magasabbak a termelő részére megállapított áraknál. Ezen intézkedés különösen a rimaszombati piac szempontjából lehet igen üdvös és főleg azt ajánljuk ugy a közönségünk, mint a rendőrség ellenőrző feladatára, hogy a rendelet intenczió szerint a 40%-os áremelkedés csak a közvetlen fogyasztók részére lehet érvényes, míg a terményeket feldolgozó vállalatok (értve ez alatt különösen a rimaszombati Konzervgyárat) az árakat legfeljebb 10%-al fizethetik felül. Ezen 30%-os különbözet talán hoz valami árut a rimaszombati zöldségpiacra, amely oly siralmasan néz ki, mint kevés városé.

Mák adás-vétele. A zsiripari központ figyelmezteti a máktermelőket, hogy a máktermést a kormány legközelebb le fogja foglalni s így az adás-vétele érvénytelenné válik. Ez a figyelmeztetés a gömöri gazdákra nézve is helytálló lehet, mert tudomásunk szerint nálunk ez idén fokozottabb máktermelés van.

Az élelmiszerekről. Most, a nagy szárazságban, amikor új krumplicsincs nincs, zöld bab, tök is alig kapható, nem lehet kapni sem turót, sem vajot, sem más efféle cikket városunkban. Egy-két boltban volt vagy két hétig

újra amint célhoz ért, amint deli ifjává fejlődött, szép kedves ifju hajadont szeret, nászra készül. Aztán újra felretenni: hiszen mindez álom, a november éjszakája haragos szelekkel rázza az ajtókat, lámpást gyújtani, előszedni régi leveleket, mindegyik sora tele hűsége szeretettel, mindegyik úgy kezdődik: édes jó anyám s mindegyik tele van fiatal hittel, ezer reménnyel, gyönyörű jövőd álmaival s égető könnyeket hullajtani a fakult írásokra s a betűk tűzben égnek s a tüzelésük fájdalom lángjaiba borítja ezt a szenvedő szívet...

Imádságos könyvet, öreg betűs, könyvtől fakó régi imakönyvet szedni elő, imát rebegni olyan lihegő, égostromló szent bánattal, olyan vergődő galambremegéssel és minden mártírok minden kinja föltámad az ősi imában, amelyik száll az ég felé, az édes, a drága, a hűsége miatt, aki most éjszakákban, fegyverdörgésben, halálos vészben jár. Oh, hadd legyen paizs szíve fölött az édes anya szíve, az édes anyáé, aki száz halált szívesen halna érte s az őszi éjszaka szélsikongása borzongó melódiát dudol az imádság szövegéhez.

Feküdni forró vánkásokon álmatlanul, halgatni a szélsivítástól kísérteties éjszaka titokzatos hangjait, a nyugtalanul pattogó ajtózávarok recsenéseit s arra gondolni gyötrött, száz kinnal hasogatott szíveit: az én fiam, az enyém, az enyém, akit szellőtől óvtam: most talán sőtét hegyorom csucsán áll őrséget, havas zimankó szakad reá, az éjszakában puskák csöve leselkedik reá, talán tagyban gémberedve lövészárkok fenekén fekszik lesben... Oh milyen forró, milyen tüzes ez az ágy, ez a vánkos! — talán száz fegyver ontja reá éjszakai ostromban a

dán vaj, az is elfogyott s most igazán semmit sem lehet kapni, amikor még semmi új nincs s a régi is elfogyott. Ha van készlet az áruforgalomnál vagy máshol turóból, vajból, sajtból; jó lenne most forgalomba hozni belőle, a mikor jóformán semmit sem lehet kapni sem a boltokban, sem a piacon.

Egy pénzintézet a közellátásért. Érdekes példával jár elől egy rozsnyói pénzintézet: a Rozsnyói Takarékpénztár és Zálogház r-t; mely a rozsnyói lapokban hirdeti, hogy hajlandó a városi lakosságnak az 1917—18 ik élelmiszeresztendőre az egy évre szükséges élelmiszereknek egyszerre való beszerezhetőse céljából — egy éven belül havi részletekben való visszafizetése mellett — igen olcsó kölcsönöket folyósítani. A közönségünkre nézve csak előnyös és hasznos lenne, ha a többi gömöri pénzintézetek követnék ezen időszerű példát.

Olcsóbb lett a hús Rimaszomban. A nagy takarmányhiány folytán előállott helyzet a húsárak leszállítását eredményezte. Ennek beszedes jelét érezték még a rimaszombatiak is, akik részére már 4 koronán mérik a marhahús kilóját.

Az augusztusi cukorkiutalás a mult napokban történt meg az alispán részéről és a Gömörmegyei Áruforgalmi részvénytársaság útján a cukor rövidesen a közönséghez kerül, amely most nem nagyon nélkülözi a cukrot, mert az alispán országsszerte példátlan intézkedése folytán bőséges befőzési cukoradagban részesült.

Apró hírek. Az alispán a törvényhatóság szükségletére az elmúlt héten korlátozott mennyiségben rendelt szalámit, paprikát, borsot, csokoládét, teát, hollandi sajtot. — Ezen árak forgalombahozatala a Gömörmegyei Áruforgalmi részvénytársaság útján történik majd az alispán által meghatározandó időpontban.

Világháború.

Keletgalicziai offenzívánk csakugyan nagyszabásu hadi műveletté nőtte ki magát és már Galiczia keleti részéből alig van egy keskeny sáv az ellenség birtokában, Bukovinában is jól előre halad-

halál tűzét. — Oh Isten! Isten! állítsd az én szívemet vértnek a szíve elé! — pillanatra az álomtól elnehezedni, önfeléd szavakat suttogni: „fiacskám! hideg szél jár odakünn, végy magadra meleg köppenyt!” — mint egykor a gyermekidőkben... s azután újra fölretenni, csak a szél sivit, várni, várni a nehezen ébredő hajnal jöttét...

Várni: talán ma irás jön tőle, ujjongani, ha csakugyan jött, agyoncsókolni minden betűt s elcsüggedni, elalélni, kinlódni, reménykedni, csatlakozni, ha irást nem hoz a tábori posta, reszkető kezekkel bontani föl az újságokat, ismeretlen neveket, csatatér híreit szorongó lélekkel olvasni, halott, elesett, megsebesült hősök neveit, fiukét, akikért mindegyikért édes anya reszket...

Az ismerősök, a szomszédok arcvonásait kutatni: hátha tudnak valamit, hátha rejtegetnek valamit?

Minden elejtett szó fölött töprengeni, minden ajtózörrenésre megrezzenni, minden hangos szótól megijedni...

Csendesen imádkozni, csöndesen zokogni, rejtetten keseregni, büszke hittel reménykedni, törött erővel vergődni...

Nagyon szeretni, nagyon szomorúnak lenni... És észrevétlenül, hamar, olyan nagyon hamar megöregedni, még ifjan ezüst hajszálak vértanukoszoruját hordani a fején.

Oh anyák! édes anyák! minden mártírok között ti vagytok a legfájdalmasabb szívűek ezen a világon, háboruk rémségeiben tiétek a szomorúságnak, a bánatnak legsúlyosabb palmarvirága... Kiss Arnold.

tunk és Csernovitz felé közelednek hadaink. Előbb az orosz front mutatott behajló vonalat a mi frontunkba a Kárpátoknál, most a mi frontunk hajlik be erősen ellenkező irányban az ellenség testébe. Csernovitzba péntek reggel bevonultak csapataink.

A hadműveletek során az a szakasz halad leggyorsabban előre, amelyik Tarnopol és Trembovla közt átlépte a Szeret folyót. Ezek már elérték Galiczia keleti határán a Zbrucs folyót, sőt még azon is áttűzték az ellenséget és több helyen átkeltek orosz földre: Podolia területére.

Előnyomuló csapataink délibb szaka-sza nem keleti utat követ, hanem délkeletre nyomult előre a Dnyeszter mentén s ott Horodenka táján újra áttörték az orosz frontot s Zalesciky felé előnyomulva szintén elérték az orosz, besszarábiai határt és Csernoviczot észak felől fenyegetik.

Ugyanennek a szakasznak délibb része Vznitznél törte át az orosz frontot és Bukovina belseje felé szorítja az oroszokat.

De a Kárpátoktól kiinduló hadsereg is szorítja az oroszokat kelet és északkelet felé, úgyhogy ha idején nem tudnak elvonulni, kelepczébe kerülhetnek az oroszok.

Bizonyosnak látszik, hogy a 300 kilométernél hosszabb mozgó, előnyomuló frontunk nem fog megállapodni, hanem északon és délen is csatlakozni fognak seregeink az előnyomulókhoz, úgyhogy a Pripiati mocsaraktól a Fekete tengerig húzódó nagy offenzíva nőheti ki magát sikerrel fejlődő ellenoffenzívánkból.

Az északi rész Bródy táján és Volhyniában egyelőre még nem mozdult meg, de Tarnopolból erős oldalnyomást adhatnak neki és kimozdíthatják.

A délibb rész a moldvai fronton, az erdélyi határszélnél már mozogni kezd; egyelőre az ellenség fesseleg, mert érzi, hogy bajba kerülhet és biztosítani akarja visszavonulási útjait oldaltámadások ellen. Ezért tör elő tulerővel ott, a hol a mi frontunk legerősebben beleszögelt az övébe, a Casinu völgy táján és a Putna folyónál, a hol a mi seregeink egyelőre helyet adtak nekik és visszavonultak a Bereczki hegység oldalához.

Minden valószínűség arra mutat azonban, hogy a romániai front nem állhat meg mai helyén, mert ha seregeink Bukovinát visszafoglalva, Besszarábia földréjére lépnek, ezzel igen erős oldalfenyegetést mérnek az orosz-román frontra s az kénytelen lesz Moldvát kiürítve visszavonulni.

Szmorgon és Krevo közt a Duna folyó táján is próbálkoztak az oroszok tehermentesítő támadásokkal, de a németek rövidesen visszaverték őket s fölhagytak a támadásokkal.

A belső bajokkal küzdő Oroszországnak segítségére siet most az angol-francia sereg és 12 napos tüzelőkészítés után kitört a nagy flandriai csata, amelyben az angolok még Bruszilovot is föltűmuló emberpazarlással eredményt akarnának elérni, nemcsak az oroszok tehermentesítése érdekében, hanem talán mert közelebb szorítja őket a csizma a flandriai partról kiinduló s nagy eredmény-

nyel pusztító buvárhajókban. Ezeket szeretnék onnan kiexekválni. De az eddigi harcokban a németek vitézül helytállottak.

A francziák is támadtak a Chemin des Damesnél s más helyeken, de ott hullámzik a harc, többször a németek támadják őket sikerrel.

Olaszország még hallgat, de valószínűleg beleszól a közös koncertbe.

Községi jegyzőink gyűlése és nyugdíj ügye.

Gömör és Kishontvármegye községi és körjegyzői egyesülete Bánrévén, az állami iskola tantermében 1917. évi július hó 28 án tartotta meg választmányi és évi rendes közgyűlését.

Az idei közgyűlésnek több fontos tárgya volt s e mellett feladatát képezte a tisztújítás megéjtése is.

A közgyűlésnek legfontosabb tárgyát képezte a vármegyei községi és körjegyzők nyugdíjszabályrendeletének a módosítása s ennek tulajdonítható, hogy az egyesület tagjai, dacára a nagy lekötöttségnek és elfoglaltságnak, szokatlanul nagy számban jelentek meg.

Ugyanis a jegyzői karnak egyik legnagyobb sérelme az, hogy nyugdíj ügye nincsen országosan rendezve.

Az egyes vármegyék szűk keretei közé van szorítva ezen nagyfontosságú és a való élet követelményeinek mostani formájában meg nem felelő kardinális kérdésének a megoldása és rendezése.

Ez az oka annak, hogy ezen a téren nincs meg az egyöntetűség s a hány vármegye van az országban, annyiféle a jegyzők nyugdíjszabályrendelete is.

A kormánynak a tisztviselők iránt érzett jóakarata és a magyar törvényhozás humánus bölcsessége az 1912. évben megalkotta az állami alkalmazottak, valamint azok özvegyeinek és árváinak ellátásáról szóló LXV ik törvény-cikket.

Ezen új állami nyugdíjtörvény a magyar törvényhozásnak egyik legszebb és legnemesebb alkotása, a mely biztosítja a munkában megrokkant közszolgálati alkalmazottak további megélhetését és felszárítja az özvegyek és árvák könnyeit.

Ezen humánus nyugdíjtörvény megalkotása után a belügyi kormány felhívta a vármegyei törvényhatóságokat is a vármegyei, városi és községi tisztviselők és alkalmazottak nyugdíjszabályrendeleteinek módosítására és átdolgozására.

A nyugdíjszabályrendeletek módosítása és átdolgozása az egész országban meg is történt és a vármegyei és városi tisztviselők és alkalmazottak nyugdíjszabályrendelete nagy részben, összhangba hozatott az állami nyugdíjtörvény nemes és humánus intézkedéseivel.

Több vármegyében megtörtént ez a községi és körjegyzők nyugdíjszabályrendeletének módosításánál is s a legtöbb vármegyei törvényhatóságban meg volt a belátás és jóakarata arra nézve, hogy a lehetőség határain belül minél több rendelkezését ültesse át a községi és körjegyzők vármegyei nyugdíjszabályrendeletébe, ezen nemes és humánus új állami nyugdíjtörvénynek.

A beszerzett adatok igazolják, hogy ezen a téren az ország összes vármegyei között a mi vármegyénk törvényhatósági bizottsága járt el legmostohabban jegyzőivel, mert 1916. évben a községi és körjegyzők vármegyei nyugdíjszabályrendeletét akként módosította, hogy a szegény apátlan gömői jegyző árvák évi nevelési járulékát 60 koronában állapította meg s a nyugdíjszabályrendelet lényegi módosítása csupán ebből állott, hogy az árvák évi 40 koronában megállapított nevelési járulékát 60 koronára emelte fel.

Az országos szakszajtó által annak idején erős kritika tárgyává tett ezen eljárást a vármegye községi és körjegyzői kara a rendkívüli időknek tulajdonítja: a mindenütt megfoglyatkozott nagy munkaerő hiánynak, annak a lázas

és tulfeszített munkának, amely szinte elviselhetetlen súlytal nehezedett a megfoglyatkozott tisztviselői karra.

A jegyzői kar nem keres és nem lát ezen eljárásban rossz indulatot, mert hiszen minden elfogulatlanul gondolkozó ember előtt nyilvánvaló és elvitathatatlan tény az, hogy ez lehetetlen állapot és ez így tovább meg nem maradhat. És hogy ez így van most, annak nem az illetékes intéző körök az okai, hanem a rendkívüli idők, amelyek ónsúlytal nehezdednek a lelkekre s más irányban kötik le a megfoglyatkozott tisztviselői kar rendkívüli mérvben igénybe vett idejét.

Rendes körülmények között más elbírálás alá esne ezen eljárás, de most megvan az elfogadható vis major, amely ugyan özvegyeink és árváink előtt nem plausibilis ok, de mindig jobb, hogy ha az elkövetett hiba később repeáltatik, mintha soha sem.

Éppen ezért elhatározta a közgyűlés, hogy a nyugdíj szabályrendeletet az állami nyugdíjtörvény és az annak alapján készült más vármegyei hasonló nyugdíjszabályrendeletek nemes és humánus intenczióinak megfelelőleg módosítja, hogy megfeleljen a való élet követelményeinek.

És hogy ez keresztül vihető legyen, a jegyzői és segédjegyzői kar a maga részéről elmegy az anyagi áldozatok meghozása terén a legvégső határig s az alap befizetéstől eltekintve és újabb 17010 korona alapot is létesítve az eddig fizetett évi 7470 korona évi járuléka helyett 17835 kor. 50 fillér évi járuléki összeg fizetésére kötelezi magát, hogy ez által biztosítsa a maga és családja jövő megélhetését. Ezen ténye által pedig olyan terhet vállal magára, aminő terhet a beszerzett adatok szerint ezen a czímen más vármegyei kartársai nem viselnek.

A munkaadónak: az államnak a vármegyének és a községeknek egyik legfőbb szociális feladatuk és kötelességük az, hogy alkalmazottaiknak és azok hozzátartozóinak megélhetését, létfenntartási egzisztenciáját biztosítsák.

Miután a jegyzői és segédjegyzői kar ezen humánus cél keresztülvitele érdekében a maga részéről meghozza a kellő anyagi áldozatokat, ennél fogva erős a hite és reménye, hogy vármegyénk közönsége is befogja látni ezen ténykedését és hasonlóan más vármegyénk törvényhatósági bizottságaihoz, nem fog elzárkózni jogos és méltányos kérelmünk teljesítése elől.

Ezen nagyfontosságú ügy letárgyalása és elfogadása után több ügyet tárgyalt le a közgyűlés.

Bodnár Zoltán egyesületi főjegyző kegyeletes szavakkal emlékezett meg az egyesületnek egy év letargása alatt elhunyt négy derék tagjáról: **Niki Gyula**, **Purjesz Ignác**, **Simkó Lajos** és **Szögesi Ferencz** kartársokról, akiknek emléke jegyzőkönyvileg örökített meg.

Az országos jegyzői árvaháznál létesített vármegyei jegyzőegyesületi alapítvány 1917. évi 100 koronás kamatát özv. **Szögesi Ferencz**né részére utalta ki a közgyűlés.

Több indítvány letárgyalása után a közgyűlés id. **Fölföldy Ottmár** 14 éven keresztül volt egyesületi elnököt, az arany érdemkereszt tulajdonosát az egyesület örökös díszelnökévé és **Szécsy Oszkár** 13 éven keresztül működött egyesületi pénztárnokot az egyesület örökös tiszteletbeli elnökévé egyhangu lelkesedéssel megválasztotta és érdemeiket jegyzőkönyvileg rendelt megörökíteni.

A közgyűlés **Putnoky Mór**icz új főispánt és dr. **Fornet Gyula** a vármegye új alispánját, valamint **Szabó László** várgedei földbirtokost, megyebizottsági tagot távirati uton üdvözölte.

A közgyűlés végén az általános tisztújítás ejtett meg, amelynek során a jegyzőegyesület elnökévé egyhangu lelkesedéssel az egyesület volt főjegyzője, lapunk értékes belmunkatársa: **Bodnár Zoltán** rimabányai körjegyző választott meg, ki tevékeny részt vesz az egyesületi élet terén, úgy hogy már az ország jegyzői kara is megtisztelte őt bizalmával: jegyzője az országos központi jegyzőegyesületnek és jegyzője a községi tisztviselők országos egyesületének is.

A többi tisztviselői állásra a következők választottak meg:
Alelnök: **Jády Ferencz** almágyi körjegyző lett; főjegyző: **Füzi Rezső** rimakokovai jegyző; jegyzők: **Mihalovics Gyula** özörényi és **Lengyel**

György sajszentkirályi körjegyzők; pénztárnok: ifj. **Fölföldy Ottmár** bánrévei és ellenőr: **Osváth Béla** zádorfalvai körjegyző.

Levél a szerkesztőhöz a tanítónői előkészítő tanfolyamról.

Vettük ezt az érdekes tartalmu levelet:

„Igen tisztelt Szerkesztő ur!

A „Gömör Kishont“ július 22-iki számában „egy apa“ aláírással megjelent cikket annál nagyobb érdeklődéssel olvastam, mert az abban foglaltakat főgimnáziumunk tanárai szűkebb körben már ismételtén tárgyalták. És hogy ily irányu beszélgetésünk mások óhajával találkozik, az nyilván bizonyosága annak, hogy a cikkben megpendített tanítónői előkészítő tanfolyam szervezése közszükségletet elégítene ki. Ez idő szerint távol vagyok ugyan Rimaszombattól, de visszaemlékezve az érintett beszélgetésekre és ismerve tanártársaim gondolkodását, előre biztosíthatom a cikkirót, hogy nem a tanári testületen fog mulni, ha ilyen előkészítő tanfolyam nem jön létre. A cikk tartalmát egyébként egész terjedelmében aláírom. Tény, hogy a tanítónőképző intézetekbe igen nehéz bejutni, szomorú valóság az is, hogy a mostani megélhetési viszonyok szinte lehetetlenné teszik, hogy egy tisztviselő kiadhassa a házból gyermekét. Ilyen körülmények között egy a tanári testület kebeléből a tanítóképzők tantervének szem előtt tartásával megalakítandó és a tanítónői testületből kiegészítendő szervezet annál sikeresebben működhetnék, mert nem kétlem, hogy tekintettel a cél közérdekű voltára, iskoláink vezetői szívesen a rendelkezésére bocsátának ennek a testületnek a tanítás sikerének előmozdításához szükséges eszközöket. Ezeket felhasználva pedig rögtön kiemelkednék ez az új intézmény a szokásos magántanítás kereteiből és oly jellegű öltene, mely alig különböznék a nyilvános iskolától. — Meggyőződésem szerint könnyen lehetne kapcsolatot létesíteni valamely nyilvános jellegű tanítóképzővel is, mert minden tanári testület szívesen kell, hogy fogadjon olyan magántanulókat, akikről tudja, hogy rendszeres oktatásban részesültek. Az eszme mindenestre megérdemli, hogy komolyan foglalkozzunk vele és mások hozzászólása e tárgyhöz nagyon is kívánatos volna. Ami végül a kérdés gyakorlati oldalát illeti, legjobb volna, ha az eszme iránt komolyabban érdeklődő szülők akár a főgimnázium tanárai képviselőjében velem, akár **Matolcsy Pál** áll. elemi leányiskolai igazgatóval érintkezésbe lépnének. Hiszem, hogy **Matolcsy Pál** szívesen fog csatlakozni egy olyan mozgalomhoz, mely az iskolai érdek mellett közérdeket is szolgál.

Kérve Szerkesztő urat, hogy soraimnak helyt adni szíveskedjék, maradtam kiváló tisztelettel
Kősmárk, 1917. július 30.

Loysch Ödön, főgimn. igazgató.

Olvasóinkhoz. Tisztelettel felkérjük lapunk mindazon olvasóit, kik még az előfizetést meg nem újították, avagy hátralékaikat ki nem egyenlítették, hogy úgy az előfizetést megújítani, mint a hátralékos előfizetést kiegyenlíteni szíveskedjenek.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 korona. — Fél évre 5 korona.

Jegyzőknek, tanítóknak és községeknek

Egész évre 8 korona. — Fél évre 4 korona.

Rimaszombat, 1917. július hó.

A szerkesztőség és kiadóhivatal.

Hirek és vegyesek.

Fullánkok,

mérges, csípős, de nem soká fájó kérdések gyülemlelenek össze az emberben, mikor körülnéz a szűk kis életében és itt is, ott is megbántja valami vagy a szemét, vagy a zsebet vagy az izlését.

*

Meleg van. A kánikula alaposan reánk fektet és Rimaszombatban a jéggyár két nap óta nem szállít jeget. Romlik a hus, összemegy

a drága, becses tej, megavasodik a még drágább és még becsesebb vaj, melegen isszák a sűrt a szomjas emberek és zugolódás nélkül fogadják ezt az ujságot: nincsen jég!

Hogy miért nincs!? Nem tudom, csak azt érzem, hogy fontos közérdek azt kiáltja a jéggyár felé: *ennek nem lenne szabad megtörténnie!*

*

Meleg van, az utcára alig mer az ember kimenni, mert meleget kaczag a nap, meleget sugároznak a kövek, meleget bocsátanak ki magukból a házfalak és mert díjat mernék kitűzni azon kivételes egyén részére, aki az utolsó hetekben öntözőkocsit látott az utcákon!

*

A tojásmizeriákat erősen érzi Rimaszombat. A piacon hetek óta nincsen egyetlen darab tojás sem s a mit vidékről be is hoznak, azt „kész” helyre viszik, ahol dobányt kapnak érte a füstölni valóra éhes falusiak.

De nemcsak ezért nincs tojás a piacon, de az is nagyban hozzájárul ezen mizériákhoz, hogy a rimaszombati piacot ellátni hivatott feledi járást a miskolci és losonci kofák ugy előzőnlük és oiy árakat kínálnak a tojásért, hogy ha én feledi járásbeli boldog tojástulajdonos lennék, én sem igyekeznék a tojásokkal be a kietlen rimaszombati piacra.

A tizenegyedik óra ötvenkilencedik percze ütött arra, hogy a feledi járás tojástermelése a rimaszombati piac részére biztosíttassék.

— —ár.

Személyi hírek. *Putnoky* Móricz főispán az elmúlt héten hétfőn, majd szerdán Rimaszombatban tartózkodott, utóbbi napon a feleségével együtt.

A rozsnyói püspök látogatásai. A „Felsőnógrád”-ban olvassuk, hogy sipeki *Balás* Lajos v. b. t. t. rozsnyói megyés püspök július hó 28-án gróf *Forgách* Antal és családja látogatására a nógrádi Patakaljára érkezett.

Kitüntetett főbiztos. *De Sörgo* Miksa pénzügyőri főbiztos, ki az itteni pénzügyőrség élén tett szolgálatot s jelenleg Belgrádban mint százados szolgál, a háboruban teljesített kitünő szolgálatai elismerésül a koronás arany érdemkeresztrel a vitézségi érem szalagján lett kitüntetve.

Lelkészszerzés. A gömöri ref. egyházmegyéhez tartozó Zubogyi egyház *Doktor* Dezső segédlelkéssz lapunk kedvestollu munkatársát választotta meg lelkészévé.

Házasság. *Feleky* Irén, *Feleky* Ferencnek a Putnoki Hungária gőzmalom igazgatójának leánya házasságot kötött Putnokon *Szlávik* Endrével Jászapátiból. A polgári házasságkötést *Molitorisz* Zoltán főszolgabíró végezte.

Eljegyzés. *Szalontay* Annát — a Vöröskereszt kórház irodai alkalmazottját — mult héten eljegyezte *Margulies* Adolf 80. gy. e. beli őrmester, polgári életben vasuti hivatalnok Samborban (Galicziában).

Megfelebbezett kinevezés. A „Felsőnógrád” legutóbbi száma közli, hogy *Badiny* György rozsnyói rendőrkapitány kinevezését a rozsnyóiak megfelebbezték.

Igazgatósági tagság. Budapesten „Malomipari és Árutorgalmi r. t.” elnevezés alatt 3 millió korona alaptőkével az ország kis- és középmalomiparosai anyagi érdekeinek szolgálatára egy új vállalat alakult, melynek egyik igazgatósági tagjává *Krauner* Imre sajógmőri malomtulajdonos is kineveztetett.

Halálozások. *Magvassi* Pál a svéd torna tanára, ki a mult télen hosszabb ideig működött itt, s aztán Tornaljára távozott, ott súlyos beteg lett s a közkórházba szállították, hol a 77 éves öreg ur végelgyengülésben július hó 31-én meghalt. Folyó hó 2-án temették el.

Palkovits Pál sziklasi ev. lelkéssz és családját mélyen sújtotta kis leányának Katóknak mult héten bekövetkezett halála. Nagy részvét mellett temették el Sziklason.

Szalontay Imre rimatamásfalvai lakos mult hó 29-én hosszas betegség után 83 éves korában elhunyt. 31-én temették.

Ujj Borbála itteni lakos mult hó 29-én 56 éves korában meghalt.

Közigazgatási bizottsági ülés. A vármegyei közig. bizottság augusztus havi ülés

sét e hó 13-án, hétfőn fogja megtartani. Ezen a bizottsági ülésen elnököl először az új főispán s az ülés napirendjén csak a megszokott referádák szerepelnek.

Igazgatósági ülés. A rimaszombati kerületi munkásbiztosító pénztár igazgatósága ma, 5-én délelőtt 11 órakor a pénztár helyiségében ülést tart, melynek több fontos tárgya van s az igazgatóság tagjainak teljes számban való megjelenése igen kívánatos.

Katonai kitüntetések. A hadiékítményes katonai érdemkereszt 3. osztályával és a kardokkal lett kitüntetve *Kiendler* Károly 80. gyalogezredbeli hadnagy. A legfelsőbb dicsérő elismerésben részesült a kardokkal: dr. *György* Pál 80. gyalogezredbeli tart. segédorvos.

Ugyancsak legfelsőbb dicsérő elismerésben részesült a városunkbeli származásu dr. *Kemény* Ignác, a Zita királyné honvédhelyőrségi kórháznál beosztott cs. és kir. nyugállománybeli törzsorvos, a koronás arany érdemkeresztrel lett kitüntetve: dr. *Linberger* Albert ezredorvos — Nagyőröcze város tisztiorvosa — kassai honvédkerületi parancsnokságnál, dr. *Büchler* Gyula füleki orvos a 16. honvédpótzászlóaljnál, dr. *Kallós* Jenő csizi fürdőorvos a kiszelli uti hadi kórháznál.

Bányavásárlás. *Ráztóczy* Pál nyustyai lakos, rimabányai határban lévő grafit bányáját egy budapesti consorcium dr. *Fenyő* S. Kornél budapesti ügyvéd, Gömörkishontvármegyei tb. főügyész képviseletében megvásárolta. A consorcium Rimabányán nagyobb befektetéssel gyárat szándékozik építeni.

Kitüntetések. *Paal* Gyula áll. tanító fia: *Paal* Dezső cs. és kir. 20 ik tüzérezredbeli tüzemester az olasz harcztéren a koronás vaskeresztrel lett kitüntetve a vitézségi érem szalagján.

A városunkbeli *Iványik* György mészáros unokaöccse: *Joós* János őrzetű, ki az olasz fronton a tábori kórházban tesz szolgálatot, a vas érdemkeresztrel lett kitüntetve a vitézségi érem szalagján.

Brozskó József helybeli iparos polgártársunk derék fia: ifj. *Brozskó* József 25. gy. ezredbeli káplár, ki már két és fél év óta küzd az olasz harcztéren s jelenleg a helybeli vörös-kereszt kórházban mint sebesült fekszik, két izben lett a bronzéremmel kitüntetve s most az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartása elismerésül a nagy ezüst vitézségi éremmel lett kitüntetve.

„A 16-os honvéd” czimű lapban olvassuk a következő kitüntetések és kinevezések: *Nickl* Jenő hadapródjelölt, őrmester t. zászlóssá neveztetett ki. *Gyurkovics* Lajos hadnagy újlag legfelsőbb elismerésben részesült. A legénységből ki lettek tüntetve az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásukért: *Frecska* János szakaszvezető Ajnácskő, *Farkas* János Kelemér, *Dobos* István Gömörpanyit, *Ablonszky* László Alsószuha a kis ezüst vitézségi éremmel. *Nandrássy* Gyula egy éves önkéntes tizedes és *Berze* János honvéd Guszona, hadirokkantak a kis ezüst vitézségi éremmel. *Farkas* János Kelemér hadirokkant a bronz vitézségi éremmel. — A 39. honvédhadosztály július 18-iki parancsával kitüntette: *Nandrási* András szakaszvezetőt Sűvetéről a kis ezüst vitézségi éremmel. *Péter* János Derencsény, *Blahota* István Sajókirályi tizedeseket kis ezüst vitézségi éremmel. *Kovács* Sámuel Gesztes, *Riáron* János Darabos, *Komenda* Sámuel Rimakokova, *Nagy* István Hubó, *Szuhan* József Garamszécs, *Varga* István Oldalfala, *Huszár* János Rimócza, *Kekker* János Jolsvataleca, *Filka* Márton Gerlicze őrzetűket, *Vasos* Ferencz Uraj honvédet szintén a kis ezüst vitézségi éremmel; július 19-iki parancsával kitüntették a kis vitézségi éremmel: *Hornyik* Sámuel szakaszvezető Dobsina, *Krajcsák* János Gicze és *Archel* András Beretke tizedesek; *Milkó* Sándor Csetnek és *Bódi* István Várgede honvédek. — A cs. és kir. VI. hadtestparancsnokság a vas érdemkeresztrel kitüntette: *Gregorecz* András honvédet Rimavarbóczról, *Bodnár* Lajost Nyustyalikérről, *Gömöri* Andort Sűvetéről, *Balázs* Jánost Kerekgedéről és *Laskovits* Gyulát Almágyról. — A 314. honvédgyalogezred parancsnoksága: *Czaban* Mihály felső-pokorági illetőségű szakaszvezetőt és *Gerendely* János ratkófilléri honvédet a bronz vitézségi éremmel tüntette ki.

A krasznajarski foglyaink részére szánt ruhaneműek összegyűjtésére megszabott határidő augusztus hó 1-ével lejárván, az egyes községi előjáróságok részéről, de egyes jótékony magánosoktól is szép számú adományok érkeznek az alispáni hivatalba. Az adományokról legközelebb kimutatást fogunk közölni.

Cserkész táborozás. A mult hétfőn a helybeli cserkészcsapat érdekes kirándulást tett az Apáti és Lyukva pusztákra, az utóbbi igazán kies fekvésű pusztán táboroztak a fiuk s *Vajda* Pál földbirtokos kedves családjával együtt szíves vendégszeretettel fogadta a táborozó csapatot, éjjeli szállásra is a pusztán maradtak, másnap reggel az odaszögelő szép városi erdőn *Majsa* pusztán és *Tamásfalván* át tértek haza. A csapatot elkísérte *Horváth* Zoltán főgimn. tanár parancsnok is s *Bálint* Géza és *Wallentinyi* Dezső segédtisztek vezették. A táborozásban 14-en vettek részt.

Ipartestületi közgyűlés. A rimaszombati általános ipartestület július hó 29-én a Polgári Olvasókör nagytermében id. *Rábely* Miklós elnöklésével népes rendkívüli közgyűlést tartott. A testület tagjainak több mint egy harmada a harcztéren küzd és részben a hadimunkával van elfoglalva, mégis száznál többen jelentek meg a gyűlésen, mert elismerték a tárgy nagyfontosságát. Id. *Rábely* Miklós elnök meleg szavakkal üdvözölte a megjelenteket, hosszasan és részletesen terjesztette elő a polgárság és kisiparosság szociális sérelmeit s a közhangulatnak volt hivatott szószólója, mikor az élelmezés és fűtés biztosítása érdekében teendő lépésekre felhívta a rendkívüli közgyűlés figyelmét. Általános figyelemmel hallgatták az elnöki előterjesztést és annak tartalmát élénk helyesléssel kísérték, mire *Varga* Lajos szintén osztatlan figyelem közepette emelt szót s a szomorú helyzettel és a sivár kilátásokkal foglalkozva, határozati javaslatot nyújtott be, mely szerint a város előjáróságához intezzen az ipartestület előterjesztést és kérelmét az iránt, hogy a polgárság és iparosság s családjának élelmezése, a fűtés és világítás anyag beszerzése, a munkaidő tartamára világítás biztosítása és a sertéshizlalás ügyében az előjáróság tegye meg a lehető intézkedéseket. — A közgyűlés általános helyesléssel és lelkesedéssel tette magáévá a határozati javaslatot s elhatározta, hogy a tagokhoz kérdőíveket küld egy alkalmi beszerzési csoport létesítése tárgyában és a városi hatóságnak az élelmezési, gazdasági és háztartási szükségletek biztosíthatása érdekében. (Az adatok 3 nap alatt beszolgáltatandók az elnökhöz vagy *Rónay* Gyula jegyzőhöz). Az egyesület kérelmét nagy küldöttség viszi a polgármesterhez az elnök és jegyző vezetésével. Az iparhatóság jelen volt megbizottja: *Füredy* Pál h. főjegyző legnagyobb jóindulattal ismerte el az iparosok kérelmének jogosult voltát s előre is biztosította a testületet, hogy indokolt kívánságukkal a tanács a legmesszebbmenő jóindulattal fog foglalkozni. Ezzel a gyűlés az elnök éltetésével véget ért.

Az olaszok agyonlövik foglyaikat. A fővárosi lapok július 31-iki számában a sajtóhadiszállásról közlik az olasz barbárságnak vérlázító példáját, melyről *Papp* Mihály a 6. számú cs. és kir. hegyi tüzérezred káplárja jegyzőkönyvileg tett vallomást. Junius 18-ról 19-re virradó éjjel egy kavernába vitték mieink az ágyut s a kaverna előtt levő őrt a hátulról támadó olaszok lelőtték. Az ágyu kiszolgáló 14 ember elpusztította az ágyu kerekeket és az irányzó készüléket s miután az olaszok belövéldöztek a kavernába, megadták magukat, azonban mikor kijött a legénység a kavernából, egymásután lelőtték őket az olaszok. — *Papp* Mihály káplár, *Jaczkó* és *Princz* tüzérek egy homokzsákkal fedett ürege keresztül menekültek, de *Princz* Barnát — a *Princz* Bertalan helybeli vendéglős derék fiát — súlyosan megebesítették. A vallomás szerint meghalt a fiu, de mi tudjuk, hogy menekülés közben bal karját átlőtték, koponyáján kapott egy lövést s jobb mellkasát lötték keresztül. 3 napig feküdt eszméletlenül teljes elhagyatottságban, aztán vitték a segélyhelyre és hazakerült ide a Vöröskereszt kórházba, hol mult héten súlyos műtétet végeztek rajta. — Bal karja béna marad, de egyébként még remélhetőleg javul az állapota.

Kösségi polgári fiu- és leányiskola Poprádon, a Magas-Tátra alján. — Orvosilag ajánlott hely. — Tanulók német családoknál olcsón elhelyezhetők. — Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál:
6—* **Horn József,** igazgató.

Részvét-köszönet.

Azon barátainak, ismerősimnek és jóakaróimnak, kik felejthetetlen jó édes anyám elhunyt alkalmából mély bánatomat részvétikkel enyhítették, ez uton mondok hálás köszönetet.

Rimaszombat, 1917. aug. 8.

Fischer Bertalanné.

A „Kritika“ című évkönyv eddig megjelent füzetek beigazolták azon irány követését, melyet maga elé tűzött. Az irány változatlan fog maradni. A magyar nemzet érvényesülése minden oldalon egy a belső, mint külföldi területeken be fog következni. Ez volt és ez lesz a „Kritika“ célja. E feltétlen elsőrangú, páratlan és élénk közgazdasági és társadalmi évkönyv előfizetési ára 12 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest VII. Vörösmarty-utca 13. Felelős szerkesztője: **Horváth Endre.**

Az 51—52 éves orvosok szabadságolásáról, az állami alkalmazottak fölmentéséről, a felmentések meghosszabbításáról rajzoló bejelentéséről, nyugdíjasok drágasági segélyéről stb. stb. közöl mindenenek érdeklő fontos híreket a „Külügy-Hadügy“ mai gazdag tartalmu száma. Ezek a szenzációs híreken kívül egész sor érdekes cikket is tartalmaz a kitűnő katonai ujság. **Földes Aurél dr.** a harmadik évfordulóról, **Gellért Oszkár** az orosz offenzíváról, **Erdélyi Jenő dr.** tüzérhadnagy az entente céljairól, **Szabó István dr.** hadnagy a nyolcvanhármasok hősi küzdelmeiről, **Roykó Alfréd** alezredes a német kiképzési rendszerről, **Homo A. Remethey** főhadnagy „Doberdói dártdókon“ című könyvéről ír és közli **József kir.** herceg pompás előszavát, **Falk Richárd** a háborús iparművészeti alkotások megmentéséről, **Biliczky Lajos** százados az ifjuság katonai előkészítéséről ír; a Rendeleti Közlönyök tartalma és a Katonai Tanácsadó rovat, mint mindig, most is bőséges és érdekes tudnivalókat közöl. A Külügy-Hadügy előfizetési ára 1/4 évre 6 K. Kiadóhivatala Üllői-ut 11. szám alatt van.

Köszönetnyilvánítás. **Lukács Gézáné** hálással nyugtázza a következő hozzá érkezett jótékony adományokat: **Juraskó Elek** 3 as vadászfőhadnagy, aki a jótékony terén már több ízben adta tanujelét nemes gondolkodásának, a vak katonák javára 15 koronát küldött, özv. **Hámos Aladárné** szül. báró **Vay Mariska** megboldogult férje halála évfordulója alkalmából 20 koronát küldött a vörös kereszt céljaira.

A mezei lopásokról irtunk legutóbbi számunkban s ennek viszhangjaképen levelet kaptunk **Sütő István** rimaszombati ügyvédől, aki a mezei tolvajlások egyrészenek tetteit a nyomorék gyermekek egy csoportjában tudja. Utánna járva ezen dolognak, meggyőződünk arról, hogy a nyomorék gyermekek otthonának vezetősége tudomással bír arról, hogy egyes fegyelmezhetlen és rakoncátlan gyermekek minden felügyelet dacára elszökődnek és megdézsmálják a mezei és kerti veteményeket s a nyomorék gyermekek ezen részét a rimaszombati otthonból rövidesen el fogja távolítani, hogy az otthon jó hírét és humanitárius tevékenységét tovább ne veszélyeztessék.

Csomagok hadifoglyok részére. A postahivataltól vettük a következő értesítést: Az Országhoz tartozó levél hadifoglyok címére feladott csomagok címrata a hosszú szállítás és gyakori átrakás folytán gyakran elmosódik, illetve levállik s e miatt a csomagok egy része nem jut a címzett birtokába. Ennek elkerülése végett szükséges, hogy a feladók az ily csomagokban — úgy amint ez a csomag feladásánál általában ajánlatos — **helyezzék el mindenkor a címrata másolatát.** Ez azonban más följegyzést, mint: 1. a feladó nevét és címét, 2. a címzett nevét és teljes címét, 3. a tartalom jelzését nem tartalmazhat. Levelezés jellegével bíró közleményt a csomagokba elhelyezni egyáltalában nem szabad.

Óriási erdőtüz Dobsinán. *Dobsináról* távbeszélőn jelentik nekünk, hogy a dobsinai jégbarlang felett lévő s a város tulajdonát képező legnagyobb részt fenyőerdő esütörtökön kigyulladt és több mint 120 holdon folyton ég. A tűz lokalizálására a város lakosságán kívül a dobsinai polgármester Iglórról két század katonaságot is kért.

Főpásztori körlevél. Megjelent **Balás Lajos** rozsnói püspök f. évi X. számú körlevelével, amelynek latin részében római leiratokat közöl szertartási és egyéb egyházi ügyekben. A közigazg. bíróság ítéletét is közlésezi az egyházközsegek arányos községi segélyezése tárgyában. Az iskolák igazgatóit utasítja tüzelő anyag beszerzésére. A tanítókat helyettesítő lelkészek miniszteri köszönetet kapnak. Intézkedik az iskolai könyvek ügyében s a hazafias iskolai ünnepek napjait kijelöli. A lelkészi körpótlékokról intézkedik. Nehány jó könyvet ajánl. **Göbl Márton** rozsnói kanonok a szeminárium kormányzóit állásról lemondott, helyébe ideiglenesen **Wahlner Bólad** nevezte ki a püspök. — **Tihanyi Lajos**, gömörákosi plébános lett. **Stubendek József** rimakokovai elhunyt esperesplébánost paptársai imába ajánlja. **Stefán Lajos** káplán lett, a helyettes lelkész.

A lógós hidról. Az alsó malmon túl a Rimán át két erős gerendából készült a lógós hid, a melynek így nyáron nagyforgalma van. De a hid karfáját gonosz kezek letörték s ugyancsak gonosz vagy pajkos kezek szétszedték az innenső feljárt, egyik deszkáját el is vitték; a tulsó parton pedig az idő vastoga elkorhasztotta a két feljárt deszkát. Most azután veszedelmes a hidon járni, pedig sok ember jár át rajta. Kérjük a hatóságot, ne várjon addig, ameddig néhány ember a lábát törí, vagy más baj éri őket, hanem reperáltassa meg a hidat előrelátó gondossággal.

Bevonják a régi 50 koronásokat. Az 1902. évi január hó 2 áról keltezett 50 koronás bankjegyek az osztrák-magyar bank fő- és fióktintézetének 1919. július 31 éig bevaltandók, mert ezen időpontban a forgalomban levő 50 koronás bankjegyek bevonatnak.

Talált hulla. Mult hó 29-én az u. n. Akasztóhegy mellett a város határában egy férfi hullát találtak. A nyomozás kiderítette, hogy az illető **Bodák József** 66 éves rimakokovai származású ember, kit utközben szívbénulás ért s meghalt. A hullát **Szentmiklóssy László** alkaptány dr. **Fuchs Izsó** h. városi tisztí orvossal agnoskálta s aztán beszállították a közkórház hullaházába, onnan eltemették.

Nyugtázás. A Vörös-Kereszt egyesület céljaira vettük és hálás köszönettel nyugtázzuk a következő szíves adományokat:

Pénz: Lusztig Farkas és neje Osgyán 20 korona. Dr. Weinberger Rezsóné 4 korona.

Természetben: Tuza Kálmánné Uzapanyit 5 drb tojás. *Az elnökség.*

Megvételre

keresek Budapestre jó összeköttetéssel bíró 6—800 holdas földbirtokot. Részletes leírást ármegjelöléssel kér:

Frank Vilmos

Budapest, Alsóerdősor 8. IV.-1.

Kérem a jegyző, lelkész és tanító urakat, ajánljanak jóra való aszszonyt, házaspárt, esetleg leányt óvodámba, ki minden munkát végezne. Évekig maradni szándékozók előnyben részesülnek. Jó bánásmód biztosítva. Közelebbit levélben. **Áll. ovoda Arad, Erdélyi ut.**

V. o. főreáliskolai tanuló számára

korrepetitort

keresek tisztán a magyar, német és francia nyelvtanból. — A címet a kiadóhivatal közli.

HUDECZ ISTVÁN

kályhás.

Rákóczy utca 24 sz. (azelőtt Jánosi-utca)

Felvállal kályhák javítását és átrakásokat is és tűzhelyek készítését.

Uj kályhák raktáron. 8—10

Rimaszombat r. t. városban

a hónapos

állatvásár

folyó 1917. évi augusztus hó 8-án (szerdán) fog megtartatni, melyre vesztmentes helyekről mindenféle állat felhajtható.

Rimaszombat, 1917. augusztus hó 2.

Városi tanács.

Eladó ház.

Rimaszombatban a **Mező-utca 17.** szám alatti újonnan épült ház, mely egy kisebb család számára igen alkalmas és egy szép nagy szoba, konyha és kamarából áll, villanyvilágítással felszerelve, továbbá még egy különbejáratu egy szobás lakás is, mindenféle mellékkeliségekkel szabad kézből eladó. — Értekezhetni lehet ugyanott **Teleki Frigyes** tulajdonossal. 3—*

Putnok nagyközségében az

országos vásár

folyó 1917. évi augusztus 13-án (hétfőn) fog megtartatni, melyre vesztmentes helyekről mindenféle állat felhajtható.

Putnok, 1917. augusztus hó 4.

Községi előljároság.

Hirdetéseket

e lap részére elfogad

a kiadóhivatal

Tompa-utca 10. és

Ifj. RÁBELY MIKLÓS

könyv- és papirkereskedő

Deák Ferencz-u. 20. sz.